

Kadın, san'at ve marifet

Buket Yücel: “‘Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilâftır. Bu üç düşmana karşı san'at, marifet, ittifak silâhıyla cihad edeceğiz.’ Bu cümleyi kadın açısından açıklar mısınız? Yani kadın san'at ve marifet açısından ne yapmalıdır?”

Öncelikle şu hususu ayıralım: Kadının sanat yapması ve marifet elde etmesi ayrı bir husustur; bu hedefe ulaşırken edebini ve iffetini çiğnemesi veya çiğnetmesi ayrı bir husustur. Hiç şüphesiz kadın, edebiyat ve iffetiyle san'at ve marifete katkı verebilir ve vermelidir.

Esefle belirtelim ki, kadın konusu beşer tarihinde bilerek veya bilmeyerek hep yanlış mecrâlara çekilmiş ve sû-i istimâle uğramış konuların başında yer almıştır. Asrımıza geldiğimizde, eşitlik ve ekonomik bağımsızlık söylemleri içerisinde kadının dikkati tamamen yuvası dışına çekilmek istenmiş; moda, görenek, çağdaşlık, güzellik, san'at, meslek, eğitim... vs. gibi hep büyümlü kavramlar öne sürülerek; ar, namus, iffet, hayâ, şefkat, sevgi ve fedâkârlık gibi kadının fitratından olan asıl mânevî değerleri âdetâ yok sayılmış ve bunda maalesef başarılı da olunmuştur. Kadının yaratılışını güzelleştiren namus, iffet, edep, haya, şefkat, merhamet, sevgi ve fedakârlık duyguları ile çatışmadan, hatta bu duyguları pekiştirecek şekilde san'at yapılamaz mı, marifet elde edilemez mi, eğitim alınamaz mı?

Pekâlâ mümkündür! Fakat gelin görün ki, ısrarla İslâmiyet'in kadınları her meselede evde hapsettiği ithamları geliştirilmiş, sahabe döneminin çalışan, üreten, savaşa katılan, sağlık hizmetleri veren ve insanın bulunduğu her yerde bulunan; ama iffetiyle, haysiyetiyle, kişiliğiyle, hayâsıyla bir nâmus âbidesi kesilen başımızın tâcı ashab kadınları görmezden gelinmiştir.

Kadın şefkat kahramanıdır. Evinin, yuvasının, çocuklarının kişilikli bir “toplum çekirdeği” olması tamamen kadının mahâretli ellerinin, müşfik gönlünün, sevgi dolu yüreğinin ve fedâkâr sinisinin, yuvasını kahramanca benimsemesi ve ana şefkatiyle kucaklaması ile mümkündür. Ana şefkati, ev sakinlerinin vazgeçemediği en yüksek değerlerdendir ve hiçbir şeye fedâ edilemez. İnsan fitratının yaklaşımı budur. Kur'ân'ın tercihi bu yöndedir ve Peygamber Efendimiz (asm) Cenneti kadının ayakları altına bunun için, yani “örnek ana” sıfatı için koymuştur.

Kadın çalışmaz mı? Kadın üretmez mi? Kadının ekonomiye katkısı olamaz mı? Kadın toplum hizmeti yapamaz mı? Kadın eğitim alamaz mı? Kadın sanat yapamaz mı?

Kadın yuvasının dışına çıkamaz mı? Kadın elbette çalışır, üretir, toplum hizmeti yapar; bunun için evinin dışına fiilî olarak çıkmasında dinî bir sakınca da olamaz. Ama yukarıda ifade ettiğimiz şeyin altını muhakkak çizmeliyiz: Çalışmak ile iffetsizlik, san'at ile edepsizlik, marifet ile hayasızlık aynı şeyler değildir!

İslâmiyet'in üzerinde titrediği iffet, nâmus, ar, hayâ, edep, nezâket, terbiye, haysiyet, şefkat ve kadınlık onuru hiçbir şey için yok sayılamaz. Olmasa da olur denilemez. Önce iş ya da san'at veya marifet tercihi yapılamaz. Bir takım kavramları kaos haline getirerek, bâtili hak görüntüsüyle takdim ederek; yani açık söyleyelim,—sizi tenzih ediyorum—özgürlüğü savunurken iffetsizliğin reklâmını yaparak, bir malı tanıtırken kadının onurunu çiğneyerek, haysiyetini ayaklar altına alarak ve buna da meslek veya san'at diyerek, çalışmayı ve üretici olmayı överken ar ve hayâ damarlarını çatlatırcasına kadını kem gözlerin esiri yaparak ve kadını dışarıya mahkûm ederek; yani İslâmiyet'in temel değerleriyle savaşılarak “kadın” adına bir şeyler kazandıklarını zannedenler yanılmaktadırlar.

Çünkü özgürlük İslâm'ın malıdır. Bediüzzaman'ın ifadesiyle, hürriyet imanın en has özelliğidir. Çalışmak ve üretmek İslâm'ın malıdır. Görgü ve nezâket İslâm'ın malıdır. Saygı ve onur İslâm'ın malıdır. San'at, güzellik ve estetik İslâm'ın malıdır. Topluma hizmet etmek İslâm'ın malıdır. İnsanlığın yararına her türlü marifet, eğitim, meslek ve san'atlar İslâm'ın malıdır ve himâyesindedir.

Kimse İslâmiyet'e bu değerleri ders veremez. Fakat herkes İslâmiyet'in hassas olduğu terbiye, şefkat, ar, hayâ, nâmus ve iffet değerlerine de İslâmiyet'in titizliği ölçüsünde sahip çıkmak zorundadır. Aksi takdirde kaybeden insanlık olacaktır.

Nitekim Bediüzzaman Hazretleri'nin veciz ifadesinde bu husus, “Kadınlar yuvalarından çıkıp, beşeri yoldan çıkarmış; yuvalarına dönmeli” şeklinde ifadesini bulmuştur. Bu cümlede Bediüzzaman “yuva” lâfzıyla, mücerret “iffet ve nâmus”un kadın için ve insanlık için “olmazsa olmaz bir mânevî değer” olduğunu hatırlatıyor.¹ Yoksa kadının san'at ve marifet yapamayacağını değil!

Dipnot:

1- Sözler, s. 374, 667.